

सामान्यसाधारणं पाकमेतदनुकुर्यादित्यर्थः ॥ ९ ॥ तथा कुर्वन् नृया कालभोजी उपवासफलं लभेत्त्यर्थः ॥ १० ॥ ११ ॥ ब्राह्मणमुक्तावशिष्टं मातुर्हृदयमिव हितकरं कृत्वा तत्रातये उपसते ते सत्यं ब्रह्म समासने आसादयंति आहारशुद्धौ सत्वशुद्धिः सत्वशुद्धौ ध्रुवास्मृतिः स्मृतिलंभे सर्वयथोनां विप्रमोक्ष इति क्रमेण आहारशुद्धेर्ब्रह्म प्रापकत्वश्रुतेः ॥ १२ ॥ शंकुशुकः कीलबद्धशुकवत्पराधीनोऽथापद्धितो वा दंत्यादिपाठे संश्लेषकः कामलोभादिवशः कुशकुससंश्लेषणार्थो देवादिकौ दंत्यद्वयवानेव मुख्यः पाठः संकुशुको विकुशुक इति मंत्रवर्णात् अस्थिरः पापो वा यद्वाऽमृतं ब्राह्मणोच्छिष्टमित्यस्य प्रशंसार्थं हि सामंयं यागादि कर्म निचये लोष्टेति लोष्टमर्दीयक्षियवेदिकरणार्थं तृणच्छेदी बहिराहरणार्थं नखखादीनवैशिष्ट्यत्वाच्चित्वा यज्ञशेषं मांसं खादतीति तथा नित्योच्छिष्टं नित्यसोमपानं पितापितामहो वापि सोमं यस्य न पीतवान् स

अतिथीनां च सर्वेषां प्रेष्याणां स्वजनस्य च ॥ सामान्यं भोजनं भृत्यैः पुरुषस्य प्रशस्यते ॥ ९ ॥ सायं प्रातर्मनुष्याणामशने वेदनिर्मितं ॥ नांतरा भोजनं दृष्टमुपवासीतथा भवेत् ॥ १० ॥ होमकाले तथा जुह्वन् नृकाले तथा ब्रजन ॥ अनन्यस्त्रीजनः प्राज्ञो ब्रह्मचारी तथा भवेत् ॥ ११ ॥ अमृतं ब्राह्मणोच्छिष्टं जनन्यात् हृदयं कृतं ॥ तज्जनाः पर्युपासन्ते सत्यं संतः समासते ॥ १२ ॥ लोष्टमर्दी तृणच्छेदी नखखादीतु योनरः ॥ नित्योच्छिष्टः शंकुशुको नेहायुर्विदते महत् ॥ १३ ॥ यजुषा संस्कृतं मांसं निवृत्तो मांसभक्षणान् न भक्षयेद्दयामांसं पृष्ठमांसं च वर्जयेत् ॥ १४ ॥ स्वदेशे परदेशे वा अतिथिनोपवासयेत् ॥ काम्यकर्मफलं लब्ध्वा गुरुणामुपपादयेत् ॥ १५ ॥ गुरुभ्य आसनं दयं कर्तव्यं चाभिवादनं ॥ गुरुनभ्यर्च्य युज्यते आयुषाय शसाश्रिया ॥ १६ ॥ नेक्षेतादित्यमुधं तं न च नानां परस्त्रियं ॥ मैथुनं सततं धर्म्यं गृह्यै चैव समाचरेत् ॥ १७ ॥ तीर्थानां हृदयं तीर्थं शुचीनां हृदयं शुचिः ॥ सर्वमार्यकृतं चौक्ष्यं वालसंस्पर्शनानि च ॥ १८ ॥ दर्शने दर्शने नित्यं सुखप्रश्रमुदाहरेत् ॥ सायं प्रातश्च विप्राणां प्रदिष्टमभिवादनं ॥ १९ ॥ देवागारे गवांमध्ये ब्राह्मणानां क्रियापथे ॥ स्वाध्याये भोजने चैव दक्षिणं पाणिमुद्धरेत् ॥ २० ॥

वेदुर्ब्राह्मणो नो मेत्युक्तेः तेन उच्छिष्टः सोमपायी संकुशुकः फलाभिष्वंगी महदायुर्ब्रह्म ॥ १॥ यजुषाय जुर्वेदविदाऽध्वर्युणा मांसं यज्ञियमपि निवृत्तो न भक्षयेत् वथामांसं असंस्कृतमांसं पृष्ठमांसं च रममांसं श्राद्धशेषमित्यर्थः पृष्ठं च रममात्रे स्यादिति विश्वः एतेन हि सायुक्तो धर्मो न कर्तव्य इत्युक्तं ॥ १४ ॥ किं तर्हि गृहस्थेन कर्तव्यमत आह स्विति काम्यं कमनीयं कर्म भिक्षाचर्यं तस्य फलं अन्नादि गुरुणां पित्रादीनां ॥ १५ ॥ १६ ॥ धर्म्यं ऋतुकालिकं गुह्ये रहसि ॥ १७ ॥ हृदयं गृहस्थं तीर्थगुरुः शुचिः अग्निः आर्यकृतं शिष्टाचरितं सर्वे चौक्ष्यं प्रशस्तं स्वार्थेऽप्यज्ञं वालं गोपुच्छं ॥ १८ ॥ प्रदिष्टं कर्तव्यत्वेनोपदिष्टं ॥ १९ ॥ क्रियापथे श्रौतस्मार्तकर्मनुष्ठाने दक्षिणं पाणिमुद्धरेत् यज्ञोपवीती भवेत् अजिनं वा सोवा दक्षिणत उपवीय दक्षिणबाहुमुद्धरेत् ऽवधत्ते सव्यमिति यज्ञोपवीतमेतदेव विपरीतं प्राचीना वीतमिति श्रुतेः ॥ २० ॥